

IMAGE MEDICINSKE SESTRE U OČIMA STUDENATA SESTRINSTVA

THE IMAGE OF NURSES IN THE EYES OF NURSING STUDENTS

Tea Horvat¹, Saša Uljančić^{2,3}

1 Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija, Rijeka, Hrvatska

2 Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija, Katedra za zdravstvenu njegu, Rijeka, Hrvatska

3 Medicinska škola u Rijeci, Rijeka, Hrvatska

Autor za korespondenciju

e-mail: thorvat1@student.uniri.hr

SAŽETAK

Image medicinske sestre mijenjao se zajedno s razvitkom sestrinstva kao profesije, tehnologije i svijeta uopće, što utječe na studente sestrinstva i njihovo poimanje sestrinstva i vlastitog imidža. Osnovni je cilj ovog istraživanja bio ispitivanje razlike u mišljenjima studenata sestrinstva prve, druge i treće godine redovnog i izvanrednog studija Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci. Od ukupno 225 studenata sestrinstva, ispitana su 132 studenata. Sudionici istraživanja bili su 71 student redovnog studija i 61 student izvanrednog studija. Prema godinama studiranja, ispitana su 22 studenta prve godine redovnog studija, 23 studenta druge godine i 26 studenata treće godine. Također, ispitano je i 9 studenata prve godine izvanrednog studija, 24 studenata druge godine i 28 studenata treće godine. Ispitanici su putem anonimnog anketnog upitnika odgovarali na pitanja o vlastitim stavovima o sestrinstvu i imidžu medicinske sestre. Istraživanjem je dokazano da ne postoji značajna razlika u stavovima studenata s obzirom na vrstu studija (redovni, izvanredni) i na godinu studiranja. Istraživanje je pokazalo gotovo jednake stavove svih studenata na ponuđene tvrdnje. Također, istraživanje je dokazalo da studenti sestrinstva imaju pretežno pozitivne stavove o sestrinstvu i o vlastitom imidžu što pruža ohrabrujuću sliku o budućim medicinskim sestrama/tehničarima i o razvitku sestrinstva kao profesije.

Ključne riječi: medicinska sestra, percepcija, studenti sestrinstva, image, sestrinstvo

SUMMARY

The nursing image has changed with the de-

velopment of nursing profession, technology and the world at large, affecting nursing students and their understanding of nursing and their own image. The main aim of this study was to test the difference among the opinions of nursing students in the first, second and third year of full-time and part-time studies at the Faculty of health studies in Rijeka. Out of a total of 225 nursing students, 132 students were involved in the study. The participants were 71 full-time study students and 61 part-time study students. According to the year of study, 22 first year students, 23 second year students and 26 third year students of full-time study were tested. Also, 9 first year students, 24 second year students and 28 third year students of the part-time study were tested. The respondents answered questions about their attitudes towards nursing and the nurse's image through an anonymous questionnaire. Research has proven that there is no relevant difference in the attitudes of students with remark to the type of study (full-time, part-time) and the year of study. The research has shown almost the same attitudes of all students to the offered assertions. The research has also shown that nursing students have predominantly positive attitudes to nursing and their own image, which provides an encouraging picture of future nurses and the development of nursing as a profession.

Key words: nurse, perception, nursing students, image, nursing

UVOD

Slika sestriinske profesije u javnosti uvjetovana je utjecajem tradicije, kulture i medija. Kao i sve ostale profesije, ona je neprestano pod povećalom javnosti, a predodžbe koje mediji stvaraju o sestrinstvu i medicinskim

sestrama uopće djeluju i na same medicinske sestre. Diljem svijeta, medicinske sestre razvile su se u profesionalce s velikim teoretskim i praktičnim

znanjem, o čemu svjedoči razvoj smjernica, protokola i standarda zdravstvene njega. Unatoč napretku profesionalizacije, brojna su istraživanja pokazala da medicinske sestre ne dobivaju odgovarajuće priznanje za svoja znanja i vještine od javnosti. Suština sestrinstva nije uvijek jasna i medicinske sestre još uvijek pate od (rodnih) stereotipa (1). Identificirana su 34 različita stereotipa medicinskih sestara i to većinom negativna (1). Također, mediji često opisuju sestre kao liječničke pomoćnice koje obavljaju rutinske ili ponavljajuće zadatke (1). Druga istraživanja iznose da medijski prikaz medicinskih sestara utječe na njihov javni imidž (2). Istraživanja pokazuju da javna slika medicinskih sestara ne odgovara uvijek profesionalnoj; medicinske sestre nisu prikazane kao samostalni stručnjaci, a javnost nije svjesna da je danas sestrinstvo u velikoj mjeri teorijska i znanstvena profesija (3). Sestriinska profesija doživjela je velike pomake u 20. stoljeću i u prvom desetljeću 21. stoljeća, posebno u pogledu profesionalizacije. Profesionalizacija sestrinstva usko je povezana s naglaskom na razvoj teorije sestrinstva (4), istraživanja u sestrinstvu i praksu sestrinstva.

Razvijanje obrazovnih programa rezultiralo je različitim razinama sestrinstva. Ipak, neki od najcjenjenijih medija omalovažavaju sestrinstvo na način da javnost nema osjećaj da su medicinske sestre obrazovani profesionalci (5). Iako je još Florence Nightingale vidjela sestrinstvo kao neovisnu profesiju jednaku, a ne podređenu medicinskoj (6), dugo je sestriinska skrb bila viđena kao neodvojiva od medicinske struke. Medicinska (muška) dominacija snažno je utjecala na

razvoj uloge, imidž i položaj medicinskih sestara (7). To potvrđuju brojna istraživanja koja dokazuju nezadovoljstvo medicinskih sestara vlastitim profesionalnim statusom (7).

Ranija istraživanja dokazuju da se javna slika medicinskih sestara često razlikuje od vlastite slike sestara o sestrinstvu. Javna se slika često temelji na zabludama i stereotipima koji potiču od iskrivljenih slika medicinskih sestara u medijima. Mediji uvelike održavaju stereotipe o medicinskoj sestri kao anđelima milosrđa, liječničkoj službenici i kao seksualnom objektu (1). Zbog toga javnost vidi medicinske sestre kao ženstvene i brižne, ali ne nužno kao samostalne pružateljce zdravstvene skrbi (8).

U istraživanju provedenom 1981. godine, istraživala se slika sestrinstva u medijima (novine, TV, filmovi, romani). Identificirano je šest slika medicinskih sestara koje odgovaraju različitim razdobljima: anđeo milosrđa (1854.–1919.); asistentica (1920.–1929.); heroina (1930.–1945.); majka (1946.–1965.); seksualni objekt (1960.–1982.) i njegovateljica (1983.–) - stereotip koji se zadržao do danas (9). Prisutnost tih stereotipnih slika potvrđuje i istraživanje iz 2005. godine (10) u kojem se analizirala slika medicinskih sestara u reklamnim kampanjama. Otkriveno je da se slike medicinskih sestara oslanjaju na slike anđela. Medicinske sestre su uglavnom cijenjene zbog svojih vrlina, a ne zbog svog znanja. Sestrinstvo se i dalje, unatoč velikom profesionalnom napretku, smatra profesijom s ograničenim mogućnostima u karijeri (11). Ipak, postoje i istraživanja koja izvještavaju o pozitivnim rezultatima. Unatoč manjku sestara, američka javnost izrazito cijeni sestričku profesiju (12).

Koncept, ugled i profesionalni identitet medicinskih sestara definirani su nedosljedno u istraživanjima i preglednim radovima, čak i od istog autora u istoj studiji, što otežava jedinstvenu definiciju. Profesionalni identitet medicinskih sestara definira se kao »vrijednosti i uvjerenja medicinskih sestara koje vode njezino razmišljanje, djelovanje i interakcije s pacijentom« (13). Profesionalni se identitet može odraziti na profesionalni dojam medicinske sestre. Profesionalni dojam sestrinstva temelji se na općem mišljenju javnosti o medicinskim sestrama (14). Medicinske sestre često su kroz povijest smatrane manje inteligentnima i slabo obrazovanima, poseb-

no u odnosu na liječnike (15,16). Postoji podudarnost između javnog imidža i dojma medicinskih sestara. Medicinske sestre koje vide svoj imidž u javnosti kao negativan, razvijaju niski profesionalni identitet (14). S druge strane, negativni koncept i prezentacija medicinskih sestara utječu na mišljenje javnosti (17).

Medicinske sestre uče iz svojih radnih iskustava, posebno kroz profesionalnu interakciju s kolegama. Kroz interakciju s drugim medicinskim sestrama, uče o sestrinstvu i o sebi te pridonose svome osobnom rastu i profesionalnom identitetu (18). Švedske medicinske sestre navode da razvijaju svoj profesionalni identitet kroz interakciju s drugim medicinskim sestrama i dijele svoja iskustva na reflektivni način (14). Pozitivno samopoimanje vlastitog rada kao medicinske sestre povezano je sa procesom profesionalne socijalizacije (8).

Profesionalnom identitetu medicinskih sestara pridonosi i obrazovanje (18). Provedeno istraživanje na ovu temu ispituje mišljenje medicinskih sestara o vlastitom obrazovanju. Neki su sudionici smatrali da je njihovo sestričko obrazovanje niska razina obrazovanja, ali većina sudionika smatrala je da je obrazovanje pozitivno utjecalo na njih, uključujući stalno obrazovanje nakon što su postali medicinskim sestrama (18). Pozitivna je korelacija između slike sestrinstva i odluke studenata da odaberu karijeru u sestrinstvu. Odnosno, što je slika sestrinstva pozitivnija, veća je vjerojatnost da će se studenti odlučiti za karijeru u sestrinstvu. Ipak, sestrinstvo se smatra profesijom sa ograničenim mogućnostima za karijeru te se stoga ne smatra idealnom karijerom. Sestrinstvo se, prema provedenim istraživanjima, razlikuje od idealne karijere po tome što je pretežak rad, premalo novca, radne sigurnosti i priznanja javnosti (19). Medicinske se sestre opisuju kao obrazovane i vješte, a sve je veći broj visoko obrazovanih medicinskih sestara, posebice onih s doktoratima (20). Sestrinstvo se ne pokazuje kao poželjan izbor karijere, već je uglavnom alternativni izbor nakon medicine (21).

Negativan imidž sestrinstva kao profesije uzrokovan je i nevidljivošću medicinskih sestara u medijima. Medicinske sestre premalo preporučuju vlastitu karijeru drugima što uzrokuje manjak medicinskih sestara i negativnu percepciju sestrinstva (8). Medicinske sestre moraju se suprotstaviti stereotipima i poboljšati imidž svoje profesije u javnosti.

Kako bi se povećala vidljivost medicinskih sestara, potrebno je razviti strategiju koja će koristiti medije (internet, TV, interne vijesti, tisak) za informiranje javnosti (19,22). Neophodno je uključiti medicinske sestre u razvijanje vlastite medijske slike, posebice u smislu informiranja mlađeg dijela javnosti o sestrinstvu (23).

Identitet medicinske sestre uvjetovan je i pitanjem što je sestrinstvo uopće? Na samim počecima sestrinstva, ono se smatralo brigom za nemoćne za koju nije bilo potrebno posebno obrazovanje. Kroz povijest mijenjala se definicija sestrinstva koje je bilo poimano i kao profesija i kao poziv (vokacija). Nesumnjivo jest da je sestrinstvo profesija, no moralna svijest i unutrašnji poriv za pomaganjem čine sestrinstvo osobnim pozivom (24).

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati razliku u mišljenjima o imidžu medicinske sestre kod redovnih i izvanrednih studenata sestrinstva prve, druge i treće godine na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci i utvrditi postoje li razlike u mišljenjima s obzirom na godinu i vrstu studija. Polazi se od hipoteza da studenti redovnog studija imaju pozitivniji stav o sestrinstvu od studenata izvanrednog studij i da studenti viših studijskih godina imaju lošiji stav o sestrinstvu od studenata nižih studijskih godina.

MATERIJALI I METODE

Ispitanici

Provedena je presječna studija među studentima Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci. Istraživanje je provedeno u lipnju 2019. godine. Ispitanici u istraživanju bili su studenti redovnog i izvanrednog preddiplomskog studija sestrinstva. Od ukupno 225 studenata na sve tri godine redovnog i izvanrednog studija ispitano je njih 132. U istraživanju je sudjelovao 71 student redovnog (22 na prvoj godini, 23 na drugoj i 26 na trećoj godini) i 61 student izvanrednog studija (9 na prvoj godini, 24 na drugoj i 28 na trećoj godini). Niti jedan ispitanik nije naknadno uključen u istraživanje, niti je iz istraživanja isključen. Ispitanici su prije ispunjavanja anketnog upitnika potpisali obavijest i suglasnost za sudjelovanje u provođenju istraživanja.

Metode

U provođenju istraživanja korištena je anonimna anketa od 37 pitanja konstruiranih za

ovo istraživanje. Anketa se sastoji od općih podataka te od pitanja višestrukog odabira koja ispituju opće poimanje medicinske sestre te sestinstva. Svako pitanje bodovano je na Likertovoj skali vrijednostima 1- uopće se ne slažem, 2- djelomično se ne slažem, 3- ne znam, 4- djelomično se slažem i 5- u potpunosti se slažem

Statistička obrada podataka

Podatci u istraživanju obrađeni su u programu Microsoft Office Excel i prikazani grafički.

REZULTATI

Pitanje »Dob«

Najveći je broj studenata u dobnoj skupini 18-25, njih 63%. U skupini 26-35 jest 21% studenata, u skupini 35-35 je 11%, a najmanji broj studenata, 5%, je su skupini 50-63 godine. Rezultati su prikazani grafički u grafu 1.

Pitanje »Spol«

Sveukupno za redovni i izvanredni studij istraživanju je pristupilo 22 studenata (17%) i 110 studentica (83%), kako je prikazano u grafu 2.

Pitanje »Godina studija«

Istraživanju je pristupilo 22 studenata prve godine redovnog studija, 23 studenata druge godine i 26 studenata treće godine. Također, anketirano je i 9 studenata prve godine izvanrednog studija, 24 studenata druge godine i 28 studenata treće godine. Dobiveni podatci prikazani su u grafu 3.

Pitanje »Završena srednja škola«

Od 132 ispitanih, 130 ispitanika završilo je srednju medicinsku školu, 2 srednju strukovnu školu, a nitko od ispitanika nije završio gimnaziju. Rezultati su prikazani u grafu 4.

Pitanje »Radni status«

Za oba studija rezultati pokazuju da je 71 ispitanik student nezaposlen, 59 ih je zaposleno u zdravstvu, a 2 ih je zaposleno izvan zdravstva. Podatci su prikazani u grafu 5.

Pitanje »Duljina radnog staža«

Od 132 ispitanih, 84 studenata ima radni staž duljine 0-5 godina, 11 između 5-10 godina, 20 između 10-15 godina, i 17 studenata više od 15 godina. Rezultati za oba studija prikazana su u grafu 6.

Tvrđnje o sestinstvu

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari brinu o pacijentovim potrebama i željama«

S ovom se tvrdnjom u potpunosti slaže najveći broj studenata redovnog i izvanrednog studija, manji broj studenata ne zna, ili se djelomično ne slaže. Niti jedan student nije označio da se uopće ne slaže sa tvrdnjom. Rezultati su prikazani u grafu 7.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari štite pacijente«

S ovom se tvrdnjom podjednako slažu redovni i izvanredni studenti. Manji broj studenata ne zna, ili se djelomično ne slaže. Niti jedan student nije označio da se uopće ne slaže. Podatci su prikazani na grafu 8.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari vole ljude«

S ovom se tvrdnjom studenti redovnog i izvanrednog studija podjednako slažu u potpunosti i djelomično, jednaki broj studenata ne zna, a u manjem se broju studenti djelomično ne slažu, ili ne slažu potpuno. Rezultati su prikazani na grafu 9.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari vole pomagati«

Redovni i izvanredni studenti se s ovom tvrdnjom slažu podjednako, manji broj studenata ne zna, a djelomično se ne slaže 1 redovni student. Podatci su prikazani u grafu 10.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari jednako su vrijedni članovi tima kao i liječnici«

Najveći broj redovnih i izvanrednih studenata se s tvrdnjom slaže potpuno, manji broj studenata slaže se djelomično, ne zna, ili se djelomično ne slaže. Podatci su prikazani u grafu 11.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari pomoćnici su liječnicima«

Najveći se broj redovnih studenata ne slaže sa tvrdnjom, dok se izvanredni studenti većinom u potpunosti slažu. Manji broj studenata se djelomično slaže, ne zna i djelomično se ne slaže. Rezultati su prikazani u grafu 12.

Što se tiče analize odgovora prema studijskim godinama podjednaki broj studenata svih godina izražava neslaganje i potpuno slaganje, manji broj studenata ne zna, ili se

djelomično slaže i djelomično ne slaže. Podatci su prikazani u grafu 13.

Tvrđnja »Biti medicinska sestra/tehničar jest cijenjena profesija«

Najveći broj studenata redovnog i izvanrednog studija s tvrdnjom se slaže potpuno, više se redovnih studenata slaže djelomično i ne zna, dok se izvanredni studenti više ne slažu sa tvrdnjom. Rezultati su prikazani na grafu 14.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari uživaju poštovanje društva«

Najveći broj redovnih i izvanrednih studenata ne zna, manji broj studenata izražava slaganje, djelomično slaganje, djelomično se ne slaže i ne slaže s tvrdnjom. Podatci su prikazani u grafu 15.

Tvrđnja »Biti medicinska sestra/tehničar jest fizički naporan posao«

S ovom se tvrdnjom u potpunosti slaže najveći broj redovnih i izvanrednih studenata, manji broj studenata se djelomično slaže, ne zna i djelomično se ne slaže. Podatci su prikazani u grafu 16.

Tvrđnja »Biti medicinska sestra/tehničar jest psihički naporan posao«

Potpuno slaganje izražava najveći broj redovnih i izvanrednih studenata, manji se broj studenata djelomično slaže, ne zna i djelomično slaže. Rezultati su prikazani u grafu 17.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari međusobno se poštuju«

Studenti u najvišem broju biraju odgovor ne znam, podjednako se ne slažu, djelomično ne slažu, djelomično slažu i slažu potpuno. Podatci su prikazani u grafu 18.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari poštovani su od strane drugih članova zdravstvenog tima«

Redovni i izvanredni studenti većinom ne znaju, manji ih broj odabire djelomično slaganje, djelomično neslaganje, potpuno neslaganje, a u najmanjem broju odabiru potpuno slaganje. Podatci su prikazani u grafu 19.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari imaju jednaki autoritet kao i liječnici«

Većina redovnih i izvanrednih studenata se uopće ne slaže s tvrdnjom, manji se broj

djelomično ne slaže, ne zna i djelomično slaže, najmanji broj studenata se slaže u potpunosti. Podatci su prikazani u grafu 20.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničare nije potrebno oslovljavati titulom i prezimenom«

Studenti se u najvećem broju uopće ne slažu s tvrdnjom, manji broj ne zna, djelomično se ne slaže, djelomično se slaže a najmanje studenata se slaže potpuno. Rezultati su prikazani u grafu 21.

Najviše se studenata svih studijskih godina ne slaže s tvrdnjom, manje studenata se djelomično ne slaže, ne zna, djelomično slaže i potpuno slaže. Rezultati su prikazani u grafu 22.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari moraju slijediti naredbe liječnika bez pitanja«

Neslaganje s tvrdnjom izražava najveći broj redovnih i izvanrednih studenata, manji ih se djelomično ne slaže, ne zna i djelomično slaže. Najmanje studenta slaže se potpuno. Podatci su prikazani u grafu 23.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari primjereno su plaćeni za svoj posao«

Studenti se u najvećem broju ne slažu sa tvrdnjom, djelomično neslaganje, neznanje i djelomično slaganje izražava manji broj studenata. Niti jedan se student se slaže potpuno. Podatci su prikazani u grafu 24.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari sposobni su i vješti profesionalci«

Studenti se većinom slažu potpuno sa tvrdnjom, manje ih se slaže djelomično ili ne zna, samo 1 student se uopće ne slaže. Rezultati su prikazani u grafu 25.

Najveći broj studenata svih studijskih godina izražava potpuno slaganje, manji broj djelomično slaganje i neznanje. Jedan student treće godine se uopće ne slaže s tvrdnjom. Podatci su prikazani u grafu 26.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari sposobni su za rad sa sofisticiranom tehnologijom«

Najveći broj studenata izražava potpuno i djelomično slaganje sa tvrdnjom, manji broj ne zna ili se djelomično ne slaže. Podatci su prikazani u grafu 27.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari samostalno donose odluke o zdravstvenoj njezi pacijenata«

Najveći se broj redovnih i izvanrednih studenata s ovom tvrdnjom slaže potpuno, manje studenata se slaže djelomično, ne zna i djelomično ne slaže. Najmanje studenata se ne slaže sa tvrdnjom. Rezultati su prikazani u grafu 28.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari moraju se kontinuirano obrazovati«

Studenti se većinom s tvrdnjom slažu potpuno, manje ih se slaže djelomično ili ne zna. Najmanji broj studenata se djelomično ne slaže. Rezultati su prikazani u grafu 29.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari dobro su obrazovani«

Studenti se najviše djelomično slažu s tvrdnjom, manje ih se potpuno slaže ili ne zna, najmanje ih se djelomično slaže. Troje izvanrednih studenata se ne slaže s tvrdnjom. Podatci su prikazani u grafu 30.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari su inteligentni«

Većina studenata potpuno se slaže s tvrdnjom, manje ih se slaže djelomično i ne zna. Najmanje studenata se djelomično ne slaže, a samo 2 redovnih studenata se ne slaže. Rezultati su prikazani u grafu 31.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari nisu uspjeli postati liječnici pa zato rade u polju sestrinstva«

Najviše studenata izražava neslaganje s tvrdnjom, manji se broj djelomično ne slaže, ne zna, djelomično slaže, a najmanje ih se slaže potpuno. Podatci su prikazani u grafu 32.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari razvijaju zdravstvenu njegu i rade na njenom napretku«

Najveći broj studenata se s tvrdnjom slaže potpuno i djelomično, manji broj ih ne zna, djelomično se ne slaže ili uopće ne slaže. Rezultati su prikazani u grafu 33.

Većina studenata svih studijskih godina slaže se potpuno, manje ih se slaže djelomično i ne zna. Najmanji broj studenata se djelomično ne slaže, a 2 studenata prve godine se uopće ne slaže. Rezultati su prikazani u grafu 34.

Tvrđnja »Visokoobrazovane medicinske sestre/tehničari nisu potrebni«

Najviše studenata se ne slaže s tvrdnjom,

manji broj se djelomično ne slaže, ne zna ili se djelomično ne slaže. Podatci su prikazani u grafu 35.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari provode jednakovrijedna istraživanja kao i liječnici«

Većina studenata slaže se potpuno, manje ih se slaže djelomično, ne zna, djelomično ne slaže ili uopće ne slaže s tvrdnjom. Rezultati su prikazani u grafu 36.

Tvrđnja »Medicinske sestre/tehničari provode manje bitne poslove od liječnika«

Najveći broj studenata izražava neslaganje s tvrdnjom, manje ih se djelomično ne slaže ili ne zna. Najmanje studenata djelomično se slaže. Podatci su prikazani u grafu 37.

Većina studenata svih studijskih godina izražava neslaganje, manji broj djelomično neslaganje, neznanje i djelomično slaganje. Niti jedan student ne izražava potpuno slaganje. Podatci su prikazani u grafu 38.

Tvrđnja »Muškarci su lošiji medicinski tehničari od žena«

Većina studenata se ne slaže s tvrdnjom, manje ih se djelomično ne slaže, ne zna i djelomično slaže. Nitko se ne slaže u potpunosti s tvrdnjom. Podatci su prikazani u grafu 39.

Tvrđnja »Mediji dobro prikazuju posao medicinskih sestara/tehničara«

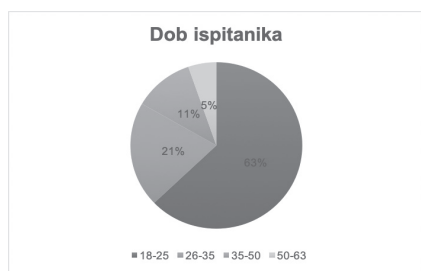
Studenti se u najvećem broju uopće ne slažu i djelomično ne slažu s tvrdnjom. Manje ih ne zna i djelomično se slaže. Jedan se izvanredni student slaže potpuno. Podatci su prikazani u grafu 40.

Tvrđnja »Zadovoljan/a sam odabirom sestrinstva kao profesije«

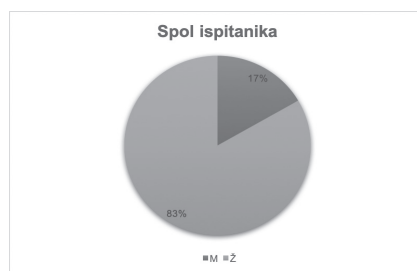
Najveći se broj studenta slaže potpuno s tvrdnjom, manji se broj slaže djelomično ili ne zna, najmanje studenata se djelomično ne slaže, ili uopće ne slaže. Rezultati su prikazani u grafu 41.

Tvrđnja »Planiram raditi u području sestrinstva«

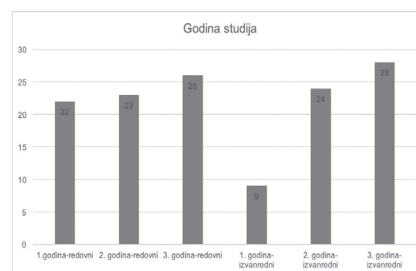
Većina se studenata slaže u potpunosti, manji broj se djelomično slaže ili ne zna. Najmanje se studenata djelomično ne slaže. Podatci su prikazani u grafu 42.

Graf 1. Dob ispitanika

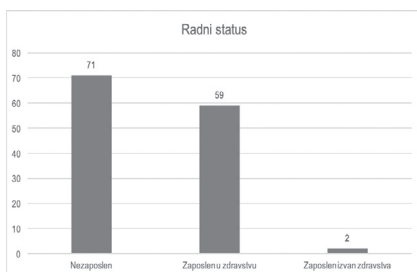
Graf 2. Spol ispitanika

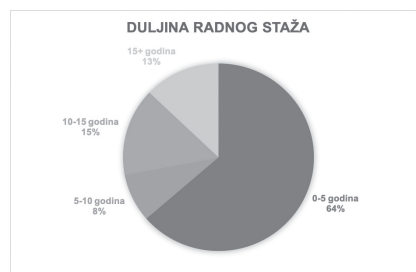
Graf 3. Godina studija

Graf 4. Srednjoškolsko obrazovanje

Graf 5. Radni status

Graf 6. Duljina radnog staža

RASPRAVA I ZAKLJUČAK

Analizom dobivenih rezultata vidljivo je da su na ponuđene tvrdnje u anketnom upitniku ispitanici odgovarali jednako, bez obzira jesu li redovni ili izvanredni studenti te bez obzira na godinu studija.

Jedina razlika u stavovima redovnih i izvanrednih studenata vidljiva je u grafu 12. u kojem se prikazuju odgovori na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari pomoćnici su liječnicima«. Većina izvanrednih studenata smatra da su medicinske sestre/tehničari pomoćnici liječnicima, dok se većina redovnih studenata ne slaže s tvrdnjom. Takva percepcija sestinstva kao pomoćnog zanimanja rezultat je povijesnog, ali i medijskog prikaza sestinstva kao profesije podređene liječništvu, što je stereotip duboko ugrađen i u mentalitet ispitanika (8). Kod usporedbe stavova prema studijskim godinama nema vidljivih razlika u stavovima.

Gotovo svi ispitanici smatraju da je sestrički rad težak, psihički i fizički, te da nije odgovarajuće plaćen. Takvo se razmišljanje poklapa i sa razmišljanjima ispitanika u drugim studijama, iz čega možemo zaključiti da je univerzalno razmišljanje sestara kako preteško rade za premalo novca (19). S druge strane vidljiva je razlika u percepciji medicinskih sestara/tehničara kod ispitanika ovog istraživanja i ispitanika ranije provedenih studija. Ispitanici u

ovom istraživanju generalno smatraju da su medicinske sestre/tehničari dobro obrazovani i inteligentni pojedinci, za razliku od ispitanika ranije provedenih istraživanja (15,16,18).

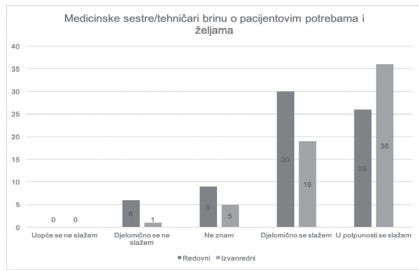
Nadalje, ispitanici ovog istraživanja smatraju da su medicinski tehničari jednako vrijedni radnici kao i žene, što se također razlikuje od stavova ispitanika ranijih studija (14). Moguć je razlog tomu veliko razvijanje sestinstva kao profesije i veća aktivnost medicinskih sestara/tehničara u medijima u posljednje vrijeme, čime se mijenjaju stavovi javnosti, ali i samih pripadnika sestričke profesije.

Velikom dijelom ispitanici smatraju kako je sestinstvo loše prikazano u medijima. Takvi stavovi ispitanika mogu biti uvjetovani stereotipnim slikama u medijima koje se protežu još od začetaka sestinstva, što potvrđuju i ranije provedena istraživanja (9,10). Velik je broj ispitanika zadovoljan odabirom sestričke profesije te smatraju kako su medicinske sestre/tehničari jednakovrijedni članovi tima kao i liječnici. Također, zanimljiv je i pozitivan podatak da većina studenata namjerava raditi u području sestinstva, što dodatno govori o prilozima pozitivnoj slici sestinstva kod ispitanika.

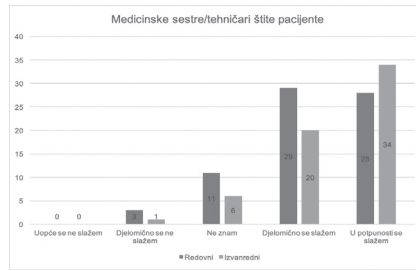
Uzimajući u obzir dobivene rezultate i ranije provedena istraživanja na ovu temu, moguće je zaključiti kako se slika sestinstva

polako, ali sigurno popravlja kako u svijetu, tako i kod nas. Istraživanje je dokazalo kako značajna razlika u percepciji sestinstva kod ispitanika ne postoji. Pozitivna slika o sestinstvu i imidžu medicinske sestre uopće kod studenata sestinstva može biti rezultat više razine obrazovanja u sestinstvu kao profesiji i razvitku sestinstva. Zbog toga je potrebno provesti dodatna istraživanja na ovu temu s uključivanjem učenika medicinske škole kao ispitanika. Također, potrebno je provesti dodatna istraživanja i s laicima na ovu temu kako bi se dobila slika o imidžu medicinske sestre u javnosti i široj populaciji.

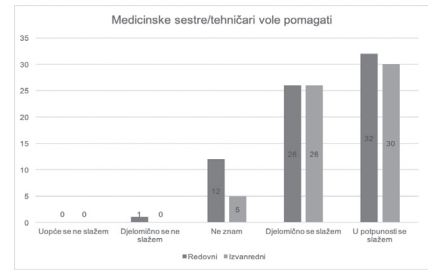
Prema provedenom istraživanju, može se zaključiti kako studenti sestinstva prve, druge i treće godine redovnog i izvanrednog studija sestinstva na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci maju pozitivan stav o imidžu medicinske sestre i o sestinstvu kao profesiji. Odbacuju se obje hipoteze te se prihvaća alternativna koja glasi kako kod studenata sestinstva svih godina redovnog i izvanrednog studija ne postoje značajne razlike u stavovima prema sestinstvu.

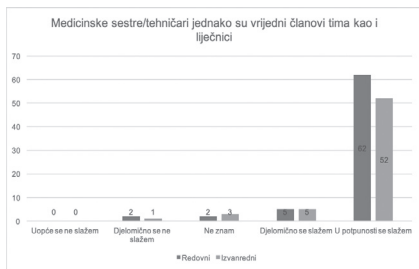
Graf 7. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari brinu o pacijentovim potrebama i željama«

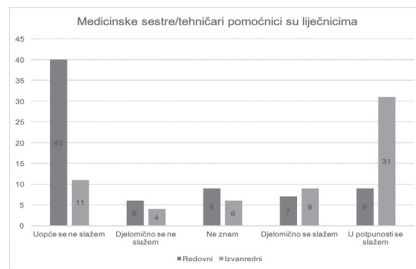
Graf 8. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari štite pacijente«

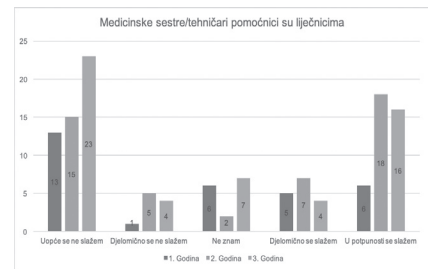
Graf 10. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari vole pomagati«

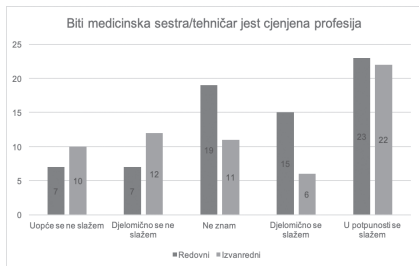
Graf 11. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari jednako su vrijedni članovi tima kao i liječnici«

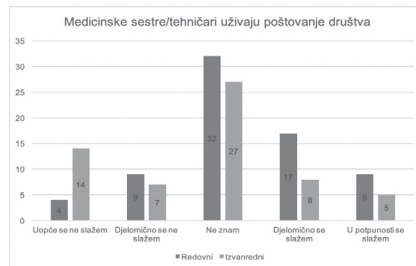
Graf 12. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari pomoćnici su liječnicima«

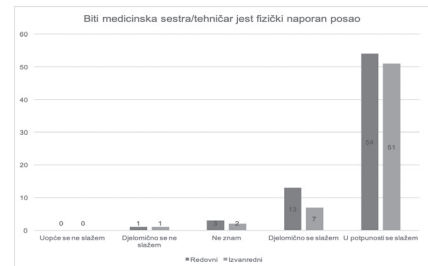
Graf 13. Prikaz odgovora studenata po studijskim godinama na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari pomoćnici su liječnicima«

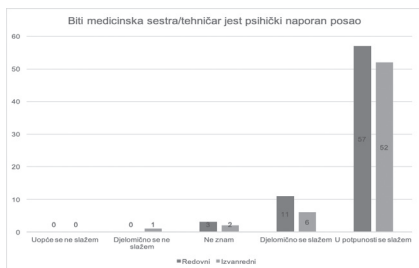
Graf 14. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Biti medicinska sestra/tehničar jest cijenjena profesija«

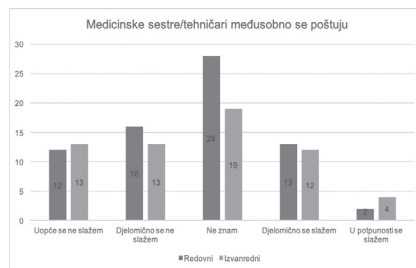
Graf 15. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari uživaju poštovanje društva«

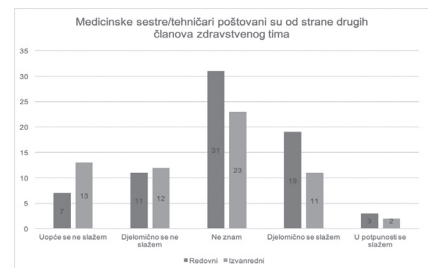
Graf 16. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Biti medicinska sestra/tehničar jest fizički naporan posao«

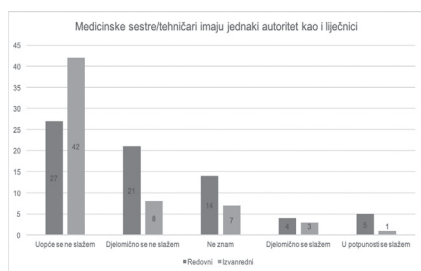
Graf 17. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Biti medicinska sestra/tehničar jest psihički naporan posao«

Graf 18. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari međusobno se poštuju«

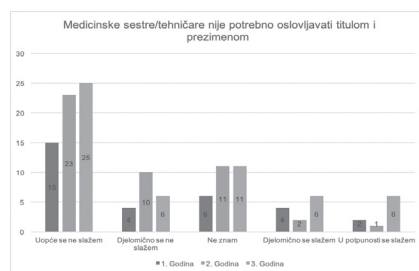
Graf 19. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari poštovani su od strane drugih članova zdravstvenog tima«

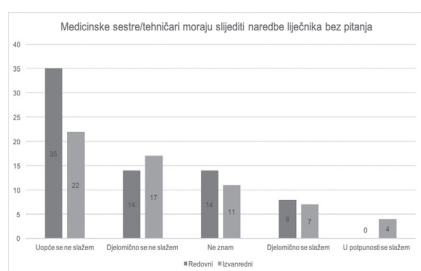
Graf 20. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari imaju jednaki autoritet kao i liječnici«

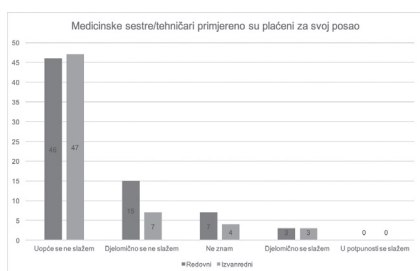
Graf 21. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničare nije potrebno oslovljavati titulom i prezimenom«

Graf 22. Prikaz odgovora studenata po studijskim godinama na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničare nije potrebno oslovljavati titulom i prezimenom«

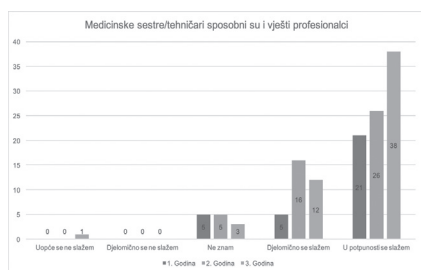
Graf 23. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari moraju slijediti naredbe liječnika bez pitanja«

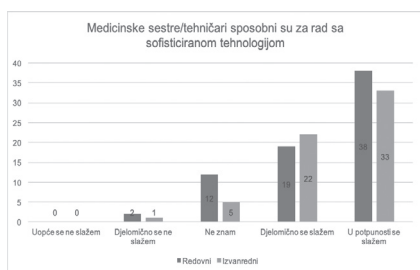
Graf 24. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari primjereno su plaćeni za svoj posao«

Graf 25. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari sposobni su i vješti profesionalci«

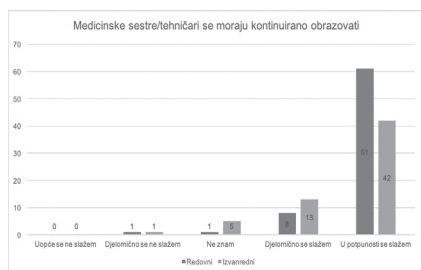
Graf 26. Prikaz odgovora studenata po studijskim godinama na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari sposobni su i vješti profesionalci«

Graf 27. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari sposobni su za rad sa sofisticiranom tehnologijom«

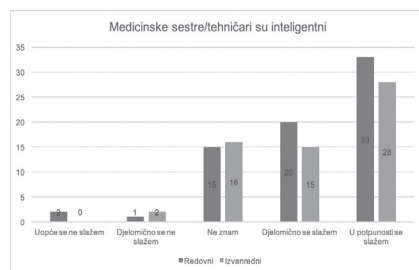
Graf 28. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari samostalno donose odluke o zdravstvenoj njezi pacijenata«

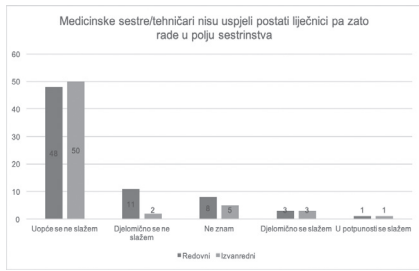
Graf 29. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari moraju se kontinuirano obrazovati«

Graf 30. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari dobro su obrazovani«

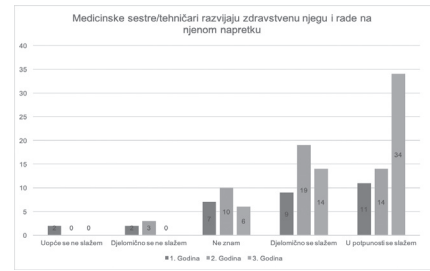
Graf 31. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari su inteligentni«

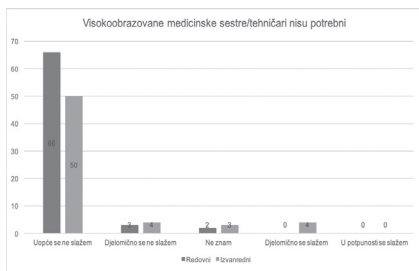
Graf 32. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari nisu uspjeli postati liječnici pa zato rade u polju sestrinstva«

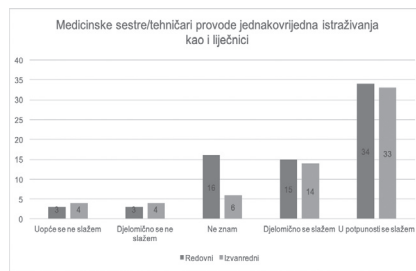
Graf 33. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari razvijaju zdravstvenu njegu i rade na njenom napretku«

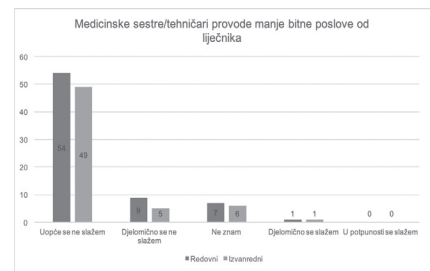
Graf 34. Prikaz odgovora studenata po studijskim godinama na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari razvijaju zdravstvenu njegu i rade na njenom napretku«

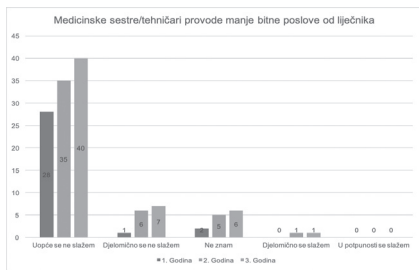
Graf 35. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Visokoobrazovane medicinske sestre/tehničari nisu potrebni«

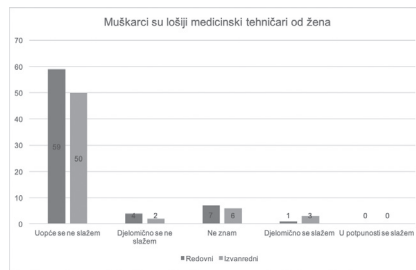
Graf 36. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari provode jednakovrijedna istraživanja kao i liječnici«

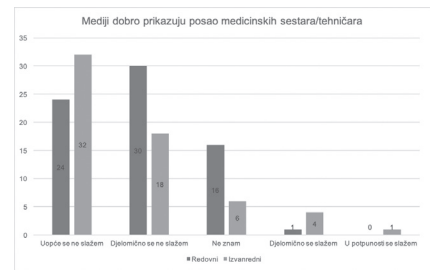
Graf 37. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari provode manje bitne poslove od liječnika«

Graf 38. Prikaz odgovora studenata po studijskim godinama na tvrdnju »Medicinske sestre/tehničari provode manje bitne poslove od liječnika«

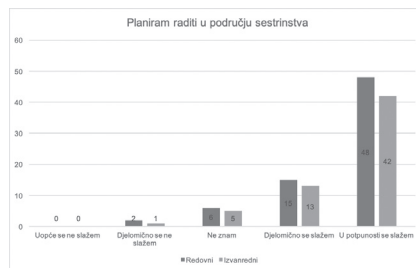
Graf 39. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Muškarci su lošiji medicinski tehničari od žena«

Graf 40. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Mediji dobro prikazuju posao medicinskih sestara/tehničara«

Graf 41. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Zadovoljan/a sam odabirom sestrinstva kao profesije«

Graf 42. Prikaz odgovora studenata na tvrdnju »Planiram raditi u području sestrinstva«

LITERATURA

1. Bridges, JM. Literature review on the images of the nurse and nursing in the media. *J Adv Nurs*, 1990., 15 (7), 850–4. doi:10.1111/j.1365-2648.1990.tb01917.x
2. Kalisch, BJ, Kalisch, PA. Improving the image of nursing. *Am J Nurs* 1983., 83 (1), 48– 55. PubMed PMID: 6549720
3. Dominiak, MC. The concept of branding: is it relevant to nursing? *Nurs Sci Q* 17 (4), 2004., 295– 300. doi: 10.1177/0894318404269376
4. Meleis, AI. *Theoretical Nursing: Development & Progress*. Lippincott, Philadelphia. 2007.
5. Summers, S, Summers, HJ. *Saving Lives; Why the Media's Portrayal of Nurses Puts Us All At Risks*. Kaplan Publishing, New York. 2009.
6. Nightingale, F. *Notes on Nursing, What It Is and What It Is Not*. Dover Publications Inc., New York, NY. 1969.
7. Hallam, J. *Nursing the Image: Media, Culture and Professional Identity*. Routledge, London and New York. 2000.
8. Takase, M, Maude, P, Manias, E. Impact of the perceived public image on nurses' work behaviour. *J Adv Nurs* 53 (3), 2006., 333– 43. doi: 10.1111/j.1365-2648.2006.03729.x
9. Kalisch, BJ, Kalisch, PA. Communicating clinical nursing issues through the newspaper. *Nurs Res* 30 (3), 1981., 132–8. doi:10.1097/00006199-198105000-00002
10. Gordon, S, Nelson, S. An end to angels. *Am J Nurs* 105 (5), 2005. 62– 9. PubMed PMID: 15867536
11. Huffstutler, SY, Stevenson, SS, Mullins, IL, Hackett, DA, Lambert, AW. The Public's Image of Nursing as described to Baccalaureate Pre-nursing Students. *J Prof Nurs* 14 (1), 1998., 7– 13. doi:10.1016/s8755-7223(98)80007-0
12. Donelan, K, Buerhaus, P, DesRoches, C, Dittus, R, Dutwin, D. Public perceptions of nursing careers: the influence of the media and nursing shortages. *Nurs Econ* 26 (3), 2008. 143– 65. PubMed PMID: 18616051
13. Fagermoen, MS. Professional identity: values embedded in meaningful nursing practice. *J Adv Nurs* 25, 1997., 434– 41. doi:10.1046/j.1365-2648.1997.1997025434.x
14. Öhlén, J, Segesten, K. The professional identity of the nurse: concept analysis and development. *J Adv Nurs* 28 (4), 1998., 720– 7. doi:10.1046/j.1365-2648.1998.00704.x
15. Newton LH. In defense of the traditional nurse. *NLN Publ.* 1990;20-2294:13-20. PubMed PMID:6909717
16. Radcliffe M. Doctors and nurses: new game, same result. *BMJ.* 2000;320;1085 PubMed PMID: 10764392
17. Tzeng, HM. Testing a conceptual model of the image of nursing in Taiwan. *Int J Nurs Stud* 43, 2006., 755– 65. doi: 10.1016/j.ijnurstu.2005.10.004
18. Gregg, MF, Magilvy, JK. Professional identity of Japanese nurses: bonding into nursing. *Nurs Health Sci* 3, 2001., 47– 55. doi: 10.1046/j.1442-2018.2001.00070.x
19. Tomey, AM.,Schwier, B, Marticke, N, May, F. Students' perceptions of ideal and nursing career choices. *Nurs Outlook*, 44(1), 1996., 27–30. PubMed PMID: 8650006
20. Kalisch, BJ, Begeny, S, Neumann, S. The image of the nurse on the internet. *Nurs Outlook* 55(4), 2007., 182– 8. doi: 10.1016/j.outlook.2006.09.002
21. Diomidous, M, Mpizopoulou, Z, Kalokairinou, A, Mprokalaki, I, Zikos, D, Katostaras, TH. Descriptive Study of Nursing Students' Motives to choose nursing as a Career. *Hellenic Journal of Nursing Science* 5(2), 60-3
22. ten Hoeve Y, Jansen G, Roodbo. P. The nursing profession: public image, self-concept and professionalidentity. A discussion paper. *J Adv Nurs* 2013; doi: 10.1111/jan.12177
23. Carroll SM, Rosa KC. Role and Image of Nursing in Children's Literature: A Qualitative Media Analysis. *J Pediatr Nurs* 2016 Mar-Apr;31(2):141-51 doi: 10.1016/j.pedn.2015.09.009
24. Matulić T. Identitet, profesija i etika sestinstva. 2007;3:727-44.